

Վերոբերեալն է, որ, մեր կարծիքով, թոյլ է տալիս ֆրանսիական հիւպատոս Պիքէին յայտարարելու, թէ Նախիջեւանի մի շարք գիւղերում մահմեդականութիւնն արմատաւորուել է «բռնութեամբ»¹:

Ստորեւ բերում ենք Նախիջեւանի հայ կաթողիկէ համայնքի հետ առընչուող դիմումների համառօտ ժամանակագրութիւնը, որ ցոյց է տալիս ինչպէս այս օրէնքի դաժան գործունէութիւնը, այնպէս էլ նրա դէմ կիրառուած քայլերը.

- * 1632 օգոստոս 19 - Պօղոս Փիրումալլին Ապարաներից տեղեկացնելով շատերի մահմեդականացման մասին, հիշում է, որ ժամանակին Paolo V պապի կողմից այս մասին գրուեց Շահին, խնդրում է նոր միջոցներ ձեռք առնել (SOCC, vol. 103, f. 264v),
- * 1633 Luglio 19 - Պապը Սպահանի լատին եպիսկոպոսի միջոցով դիմում է պարսից շահին կասեցնելու այս օրէնքը (Acta, 1633, Luglio 19, vol. 8, f. 267, n. 1),
- * 1635 gunii 25 - Հաւատաստիտ ժողովին ուղղուած Փիրումալլիի նամակում նորից խօսուում է այս օրէնքի գործադրմամբ Ապարաներում 15 հայերի մահմեդականացման մասին (Acta, 1635 gunii 25, vol. 10, f. 265, n. 50)
- * 1638 giugno 30 - Նախիջեւանի Օգոստինոս Բաշենց արքեպիսկոպոսի Սպահանից գրուած նամակում հաղորդում է, որ իրենց համայնքից 3 ֆրիստոնեայ մահմեդական դարձան՝ «սա է երկրի պայմանը» (SOCC, vol. 118, f. 168v)
- * 1657 Luglio 28 - Նախիջեւանի արքեպիսկոպոս Պօղոս Փիրումալլին հաղորդում է որ համաձայն այս օրէնքի Քոնս եւ Սալթաղ գիւղերից 130 ընտանիք իրենց ունեցուածքից չզրկուելու համար դարձան մահմեդական, Ապարաներից 60 ընտանիք եւս «թուրք» դարձաւ: Խնդրում է պապի եւ Իսպանիայի թագաւորի միջամտութիւնը, որպէսզի մահմեդականացողը միայն իր ունեցուածքին տիրանայ, այլ

Persia and the Papal Mission of the XVIIth and XVIIIth Centuries. Vol. I, London, 1939, p. 288):

1 *St'u La vie de Messire François Picquet, consul de France et de Hollande à Alep. Paris, 1732, p. 391:*